

Penningpolitisk kommunikation i brytningstid

Per Jansson, vice riksbankschef

Sveriges riksbank, 13 februari 2026

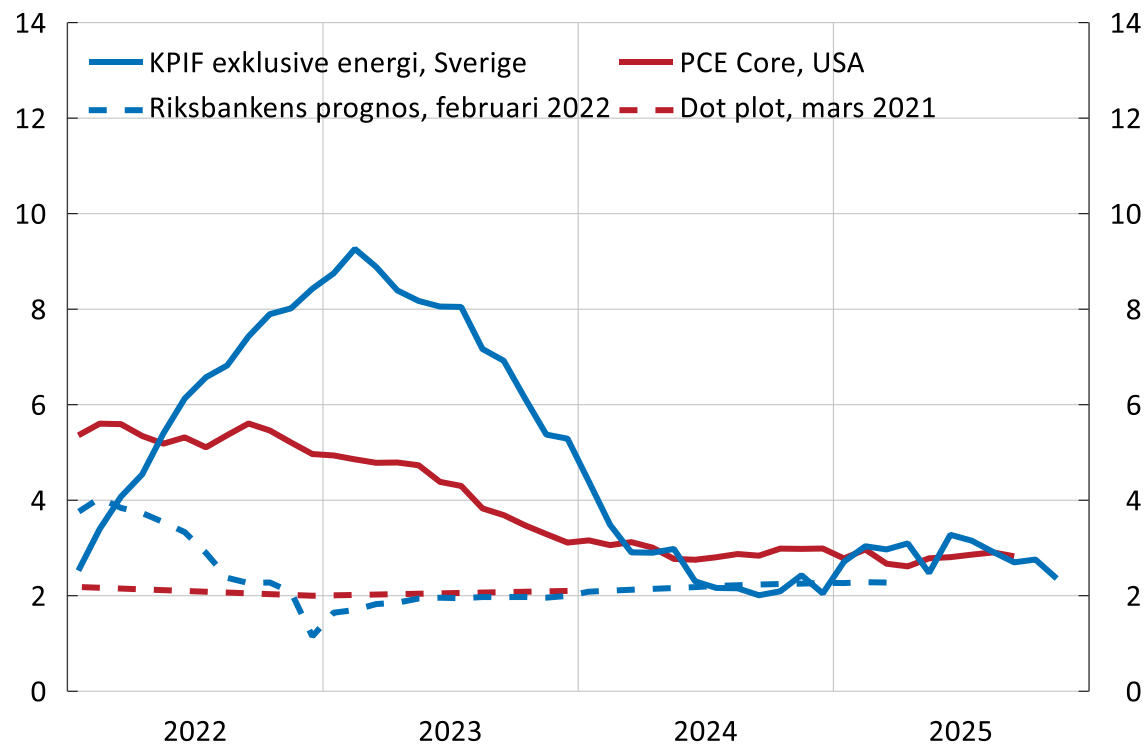
Agenda

- Transparens och framåtblickande vägledning i turbulenta tider
- Politisk styrning och centralbankers oberoende

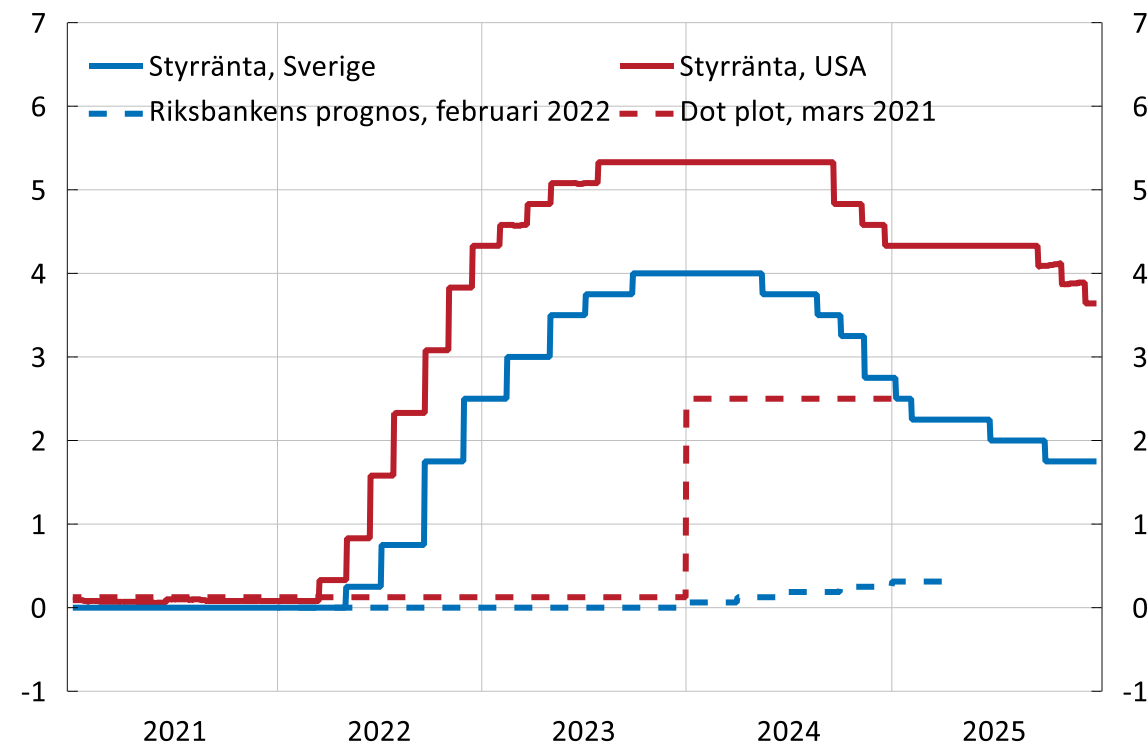
Dåliga erfarenheter av framåtblickande vägledning under inflationsuppgången

Inflationsprognoser strax före inflationen steg

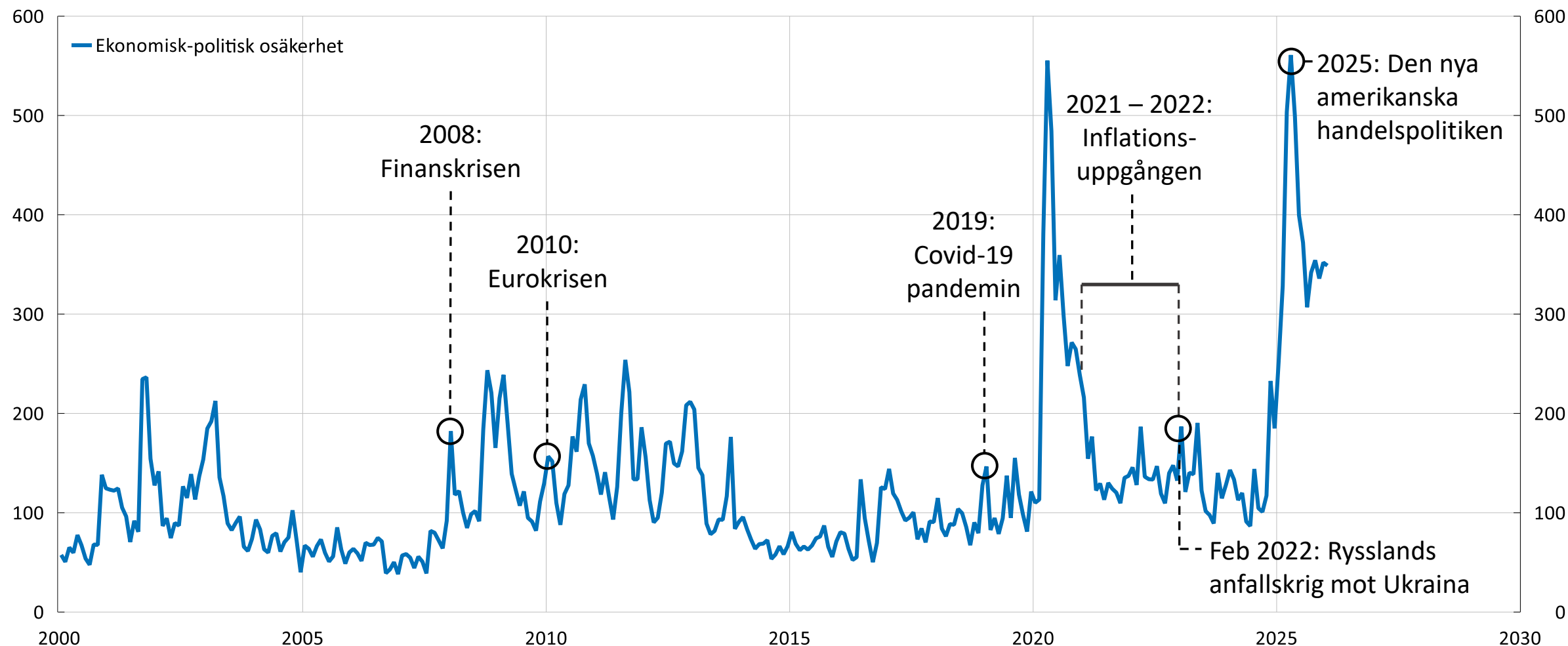
Årlig procentuell förändring. Heldragna linjer avser utfall, streckade linjer avser prognoser. För amerikansk inflation, mätt som PCE, avses inflationen exklusive energi och livsmedel. Källor: Federal Reserve, SCB, US Bureau of Labor Statistics och Riksbanken.

Ränteprognoser strax före inflationen steg

Procent. Heldragna linjer avser utfall, streckade linjer avser prognoser. Källor: Federal Reserve och Riksbanken.

Svårare att kommunicera framåtblickande vid stor osäkerhet

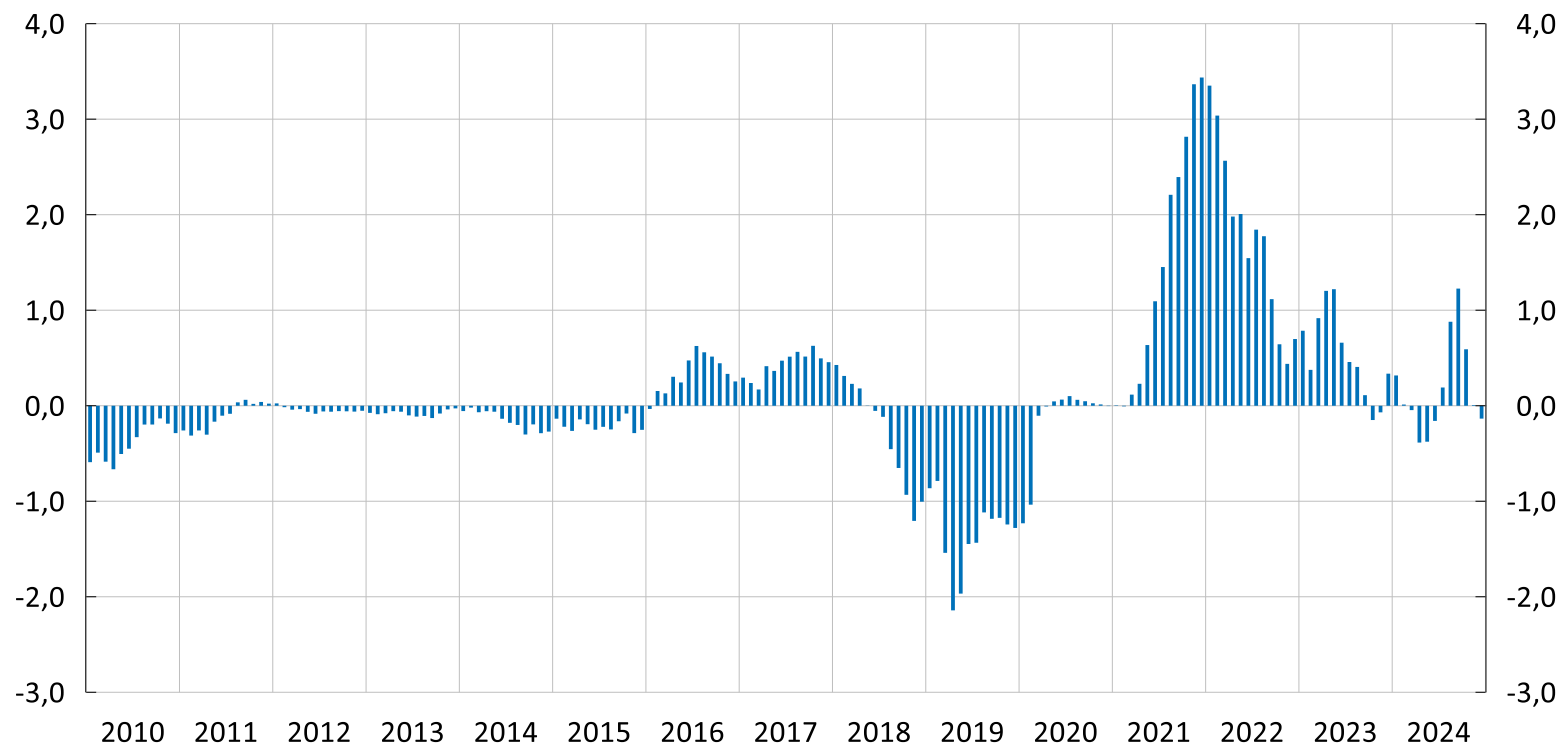

Normaliserat index över antal nyhetsartiklar i USA som nämner ekonomisk-politisk osäkerhet. 100 innebär att 1 procent av artiklarna handlar om ekonomisk-politisk osäkerhet.

Källa: Economic Policy Uncertainty.

Transparens och framåtblickande vägledning särskilt viktigt i turbulenta tider

Skillnaden mellan faktisk och förväntad styrränta i USA

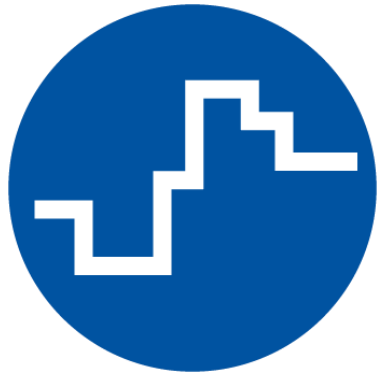

- Stora rörelser i marknadens förväntningar på Fed under senare år.
- Centralbanken kan bidra till att minska osäkerheten genom att vara tydlig om sina egna bedömningar.
- Flera sätt för en centralbank att vara transparent. Mycket kan sammanfattas i:
 - ränteprognos
 - alternativa scenarier.

Procentenheter. Mått på marknadens förväntningar avser 30-day Futures-kontrakt, vilket är ett framåtblickande mått på förväntad styrräntenivå om 12 månader.

Källor: CME Group, Federal Reserve och Riksbanken.

Specifikt om ränteprognoser

- Centralbanker kommunicerar om styrräntan på olika sätt.
 - Riksbanken publicerar ränteprognoser sedan 2007.
- Flera fördelar med att publicera ränteprognoser:
 - underlättar framåtblickande vägledning
 - sammanhängande prognoser
 - förbättrat internt analysarbete och kvalitet i policydiskussioner
 - enklare att utvärdera penningpolitiken
 - fördel vid ansvarsutkrävande.

Varför publicerar då så få centralbanker ränteprognoser?

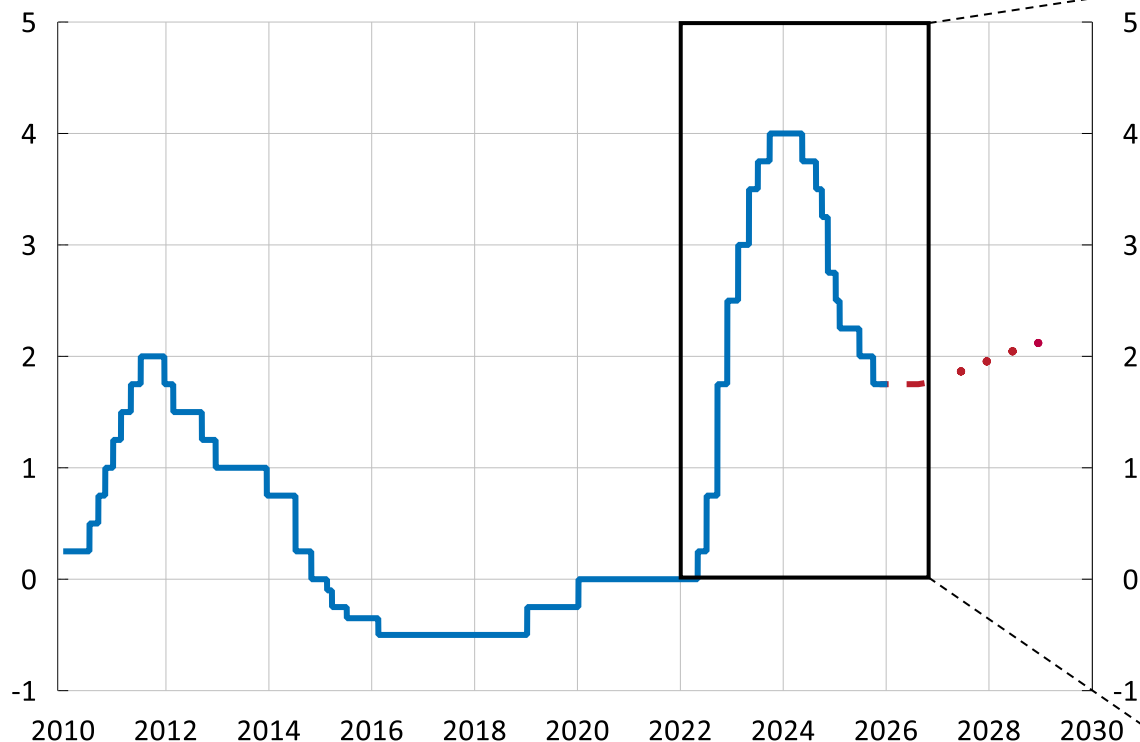

- Olika sammansättningar av penningpolitiska kommittéer
 - Olika stora, externa och geografiskt utspridda ledamöter
- Rädsla för att prognosen ska uppfattas som ett *löfte* om framtida penningpolitik
 - Risk för att få kritik för att ha "lurats"
- Felaktiga prognoser kan uppfattas som en prestigeförlust för centralbanken

- *Men dessa problem är överkomliga!*

Modifiering av Riksbankens framåtblickande vägledning

Räntebanan kommande tre år

Räntebanan kommande tre kvartal

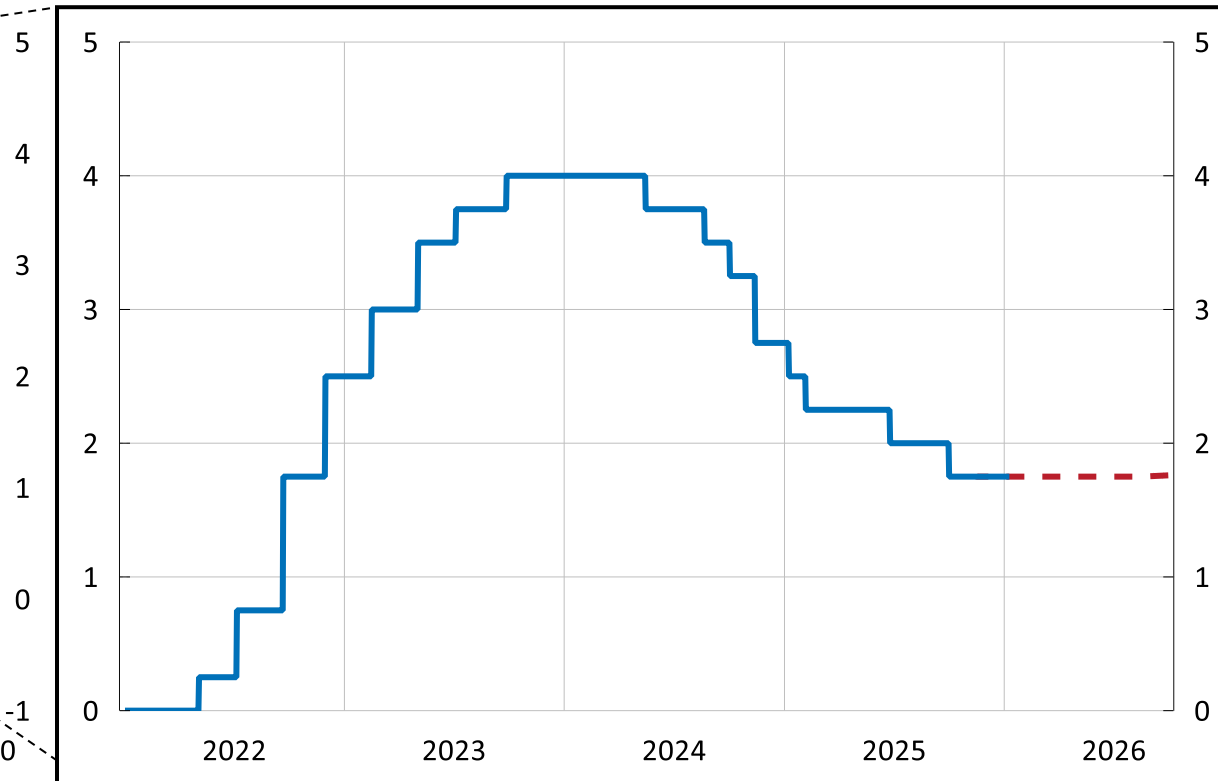

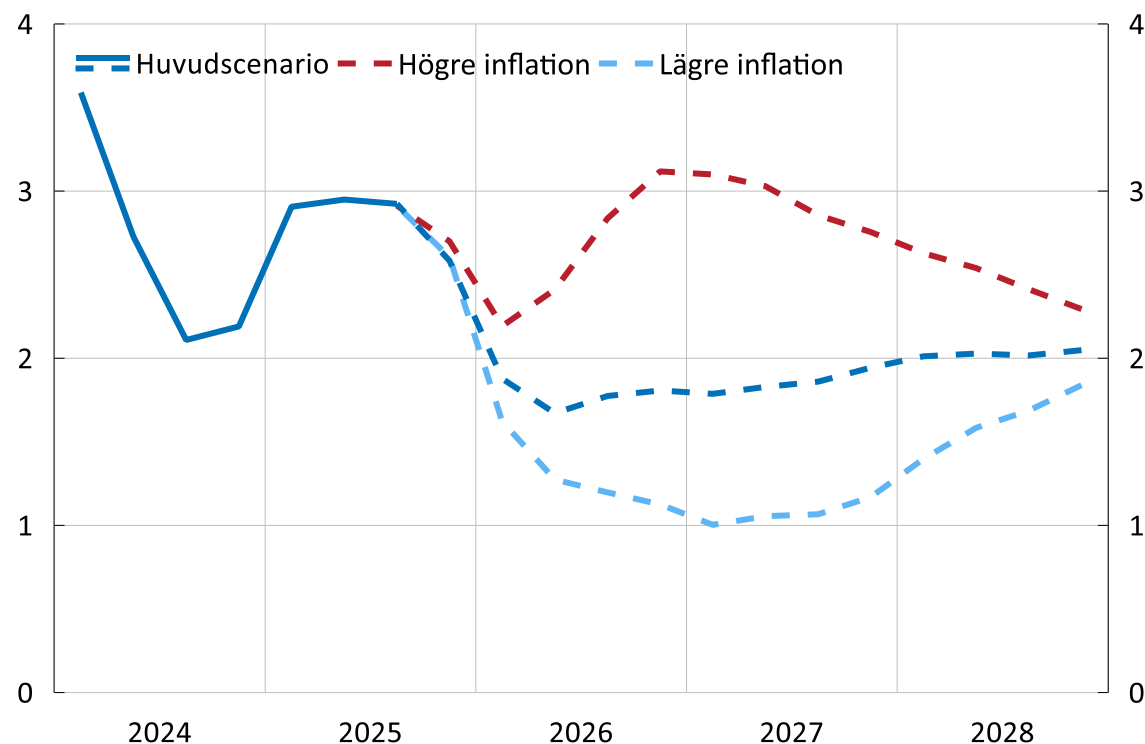
Diagram från den penningpolitiska rapporten i december 2025. Heldragna blå linjer avser utfall, streckade röda linjer avser Riksbankens prognos.

Källa: Riksbanken.

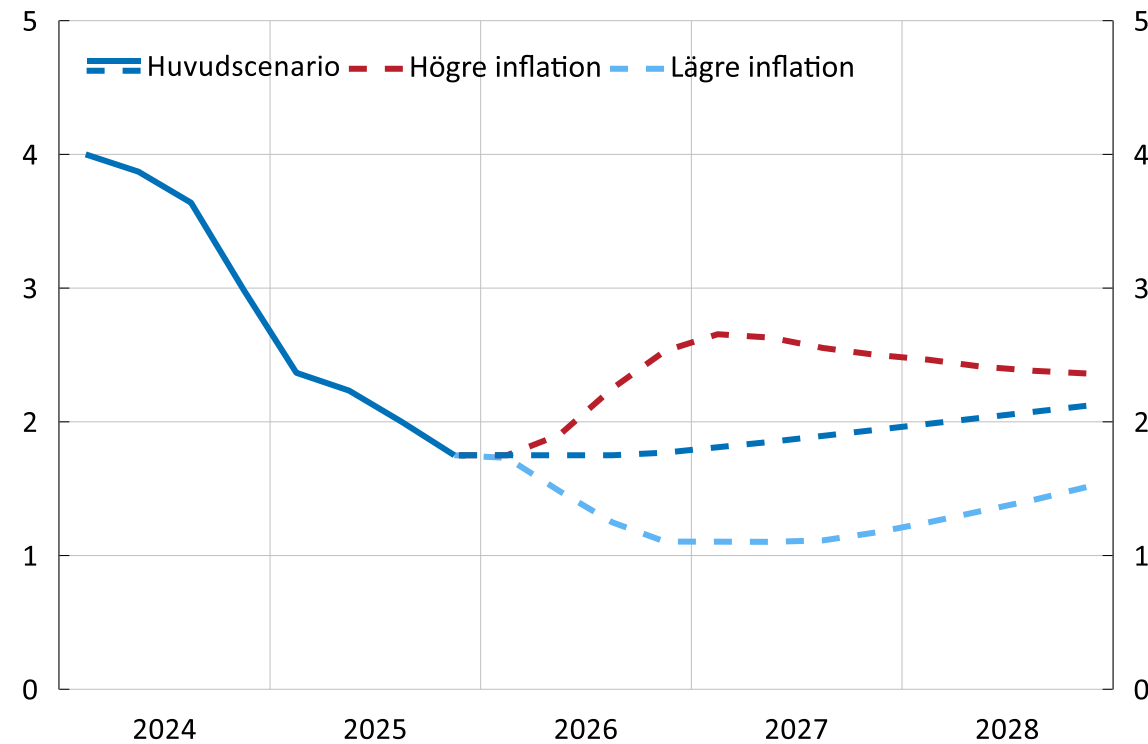
Alternativa scenarier

– ett viktigt och allt vanligare verktyg

Inflation

Styrränta

Alternativscenarier från den penningpolitiska rapporten i december 2025. Hedragna linjer avser utfall, streckade linjer avser prognos och scenarier. Inflation avser KPIF exklusive energi och momsförändringar på livsmedel. Kvartalsdata. Källor: SCB och Riksbanken.

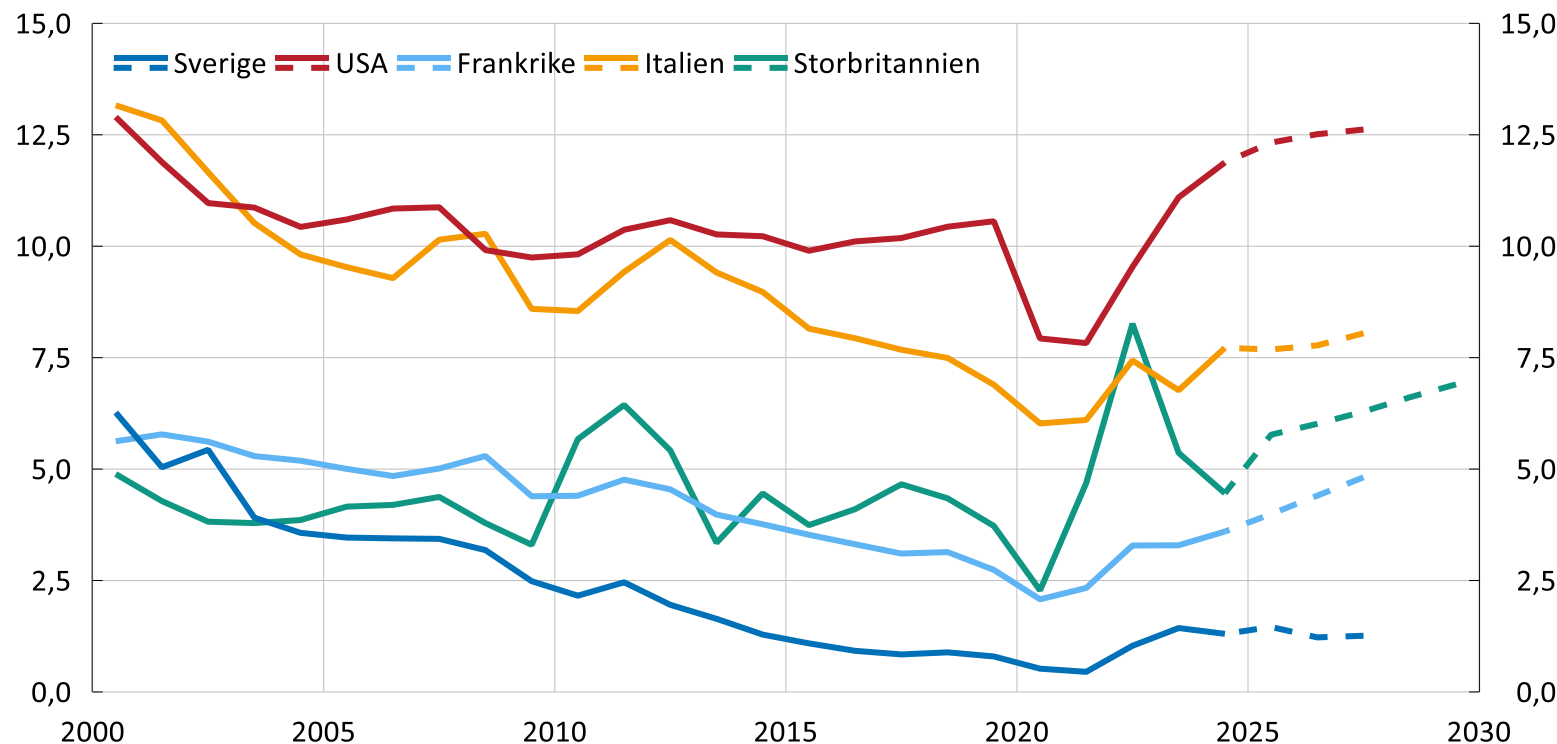
Sammanfattning hittills

- Centralbanker verkar ha blivit mindre benägna att använda sig av framåtblickande vägledning. Det kan bero på
 - dåliga erfarenheterna i samband med globala inflationsuppgången
 - ökad osäkerhet i världen.
- Men det är ännu viktigare med transparens och vägledning i turbulenta tider!
- Ränteprognoser och alternativa scenarier sammanfattar mycket av den information som centralbanker kan och bör ge i sin framåtblickande vägledning.

Politiskt tryck kan också spela roll för centralbankers framåtblickande vägledning

Stigande räntekostnader i flera länder

Räntebetalningar på offentlig skuld uttryckt som andel av totala offentliga utgifter. För Storbritannien avses nettoräntebetalningar. Heldragna linjer avser utfall och streckade linjer avser Europeiska kommissionens och IMF:s prognoser.
Källor: Europeiska kommissionen och IMF.

- Politiskt tryck riskerar att ge minskad transparens.
- Ingen vinner på om centralbanken är politiskt styrd.
 - Det leder till negativa konsekvenser för ekonomin.
- Viktigt med självständighet även i den framåtblickande vägledningen!

Penningpolitisk kommunikation i brytningstid

Per Jansson, vice riksbankschef

Sveriges riksbank, 13 februari 2026